

Notitie interprovinciale samenwerking IJsselmeergebied – concept

Inleiding

Sinds begin 2017 werken de provincies Flevoland, Fryslân, Noord-Holland en Overijssel samen aan het opstellen van een interprovinciale gebiedsagenda voor het IJsselmeergebied. Aanleiding voor deze interprovinciale gebiedsagenda is het Rijkstraject dat loopt sinds 2016 en moet leiden tot de (nationale) Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050. De provincies hebben eind maart besloten om deel te nemen in het traject dat moet leiden tot deze nationale Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 en daarmee tot het versterken van de samenwerking met het Rijk op dit terrein.

De nationale gebiedsagenda zal een aantal grote toekomstige opgaven adresseren zoals energietransitie, ecologie en economie. Deze raken aan de kerntaken van de provincies, onder meer duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeleid en milieu, energie en klimaat. De provincies hebben de krachten gebundeld en besloten tot het opstellen van een interprovinciale gebiedsagenda om zo de gezamenlijke belangen en waarden van de vier¹ provincies aan het Rijk mee te geven.

In de Interprovinciale Gebiedsagenda IJsselmeergebied is geconstateerd dat het noodzakelijk is dat alle vijf benoemde inhoudelijke agendapunten bij afwegingen in samenhang worden beschouwd. Daarnaast is gesteld dat een structureel overleg tussen de provincies enerzijds en van de provincies met het rijk anderzijds, is vereist om hier vorm aan te geven. Nadere afspraken over samenwerken tussen de provincies zijn wenselijk, omdat:

- a) Het traject van de interprovinciale agenda heeft geleid tot een aantal vraagstukken die ook na het vaststellen van de interprovinciale agenda vragen om voortzetting van de onderlinge samenwerking als de provincies echt werk willen maken van een integrale benadering van het IJsselmeergebied.
- b) Effectief gezamenlijk optreden wordt versterkt door onderlinge samenwerking, visievorming en standpuntbepaling.

Voorliggende notitie bevat de voorstellen voor de vormgeving van de onderlinge samenwerking tussen de provincies en de samenwerking tussen de provincies en het Rijk. Hierbij is een onderscheid te maken in de fase totdat de nationale Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 wordt vastgesteld (gepland maart 2018) en erna.

Voorstel voor voortzetting van de samenwerking tussen provincies

Volgens de huidige planning vindt op 20 maart 2018 een bestuurlijk overleg plaats tussen provinciebestuurders en de betrokken bewindspersonen van het Rijk over het IJsselmeergebied². Deze planning is afgestemd op het streven van het Rijk dat de nationale gebiedsagenda begin 2018 gereed zal zijn. In de periode na de vaststelling van de Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 staat de uitvoering van de vraagstukken uit deze nationale gebiedsagenda centraal. Onderdeel van de Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 zal een uitvoeringsagenda en kennis- en innovatieagenda zijn. Hieruit volgen de volgende twee voorstellen:

¹ Utrecht en Gelderland zijn op hun verzoek niet actief geweest in dit traject, maar wel meegenomen in (voortgang op) de interprovinciale gebiedsagenda.

² Hierbij wordt uitgegaan van in ieder geval de minister van I&M, mogelijk ook EZ en OCW.

1. Het voorstel voor de interprovinciale samenwerking in de periode tot het bestuurlijk overleg in maart 2018 is om samen op te trekken in de Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050. Om de provinciale inbreng goed voor te bereiden, wordt voorgesteld om de stuurgroep Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 - waarin de provincies bestuurlijk vertegenwoordigd zijn - vooraf te laten gaan door een **interprovinciaal bestuurlijk vooroverleg**. Op die manier kan een gecoördineerde inbreng worden geleverd.
2. Het voorstel is om de **interprovinciale samenwerking vervolgens op structurele basis voor te zetten**. Concreet houdt dit in dat de betrokken provincie bestuurders vier keer per jaar bij elkaar komen om de bestuurlijke onderwerpen die het IJsselmeergebied raken én de provinciegrens overschrijden met elkaar af te stemmen voordat bestuurlijke besluitvorming in de afzonderlijke provincies, of tussen Rijk en provincies plaatsvindt. Op deze manier zijn de provincies onderling goed geïnformeerd over alles dat in de verschillende gebieden speelt en kan worden bepaald of bij gedeelde belangen samen wordt opgetrokken.

Indien blijkt dat belangen onderling strijdig zijn, kan de tafel worden benut om te verkennen of consensus kan worden bereikt. Ook bij uitblijven van consensus (agree to disagree) is er winst, omdat alle partijen goed en gelijk zijn geïnformeerd en er helderheid is over de standpunten. Op basis hiervan kan ook de strategie richting andere partijen waaronder het Rijk worden besproken en afgestemd. Daarnaast kan via dit overleg worden gewerkt aan de gezamenlijke acties en onderzoeksvragen die naar voren zijn gekomen in de fase waarin de interprovinciale agenda werd opgesteld. Deze staan vermeld in de oplegnotitie bij de agenda.

De interprovinciale samenwerking zorgt daarmee voor:

- periodiek overleg om te komen tot een gelijkkluidend - en daarmee krachtiger - geluid richting andere partners, waaronder het Rijk;
- duidelijkheid (geen verrassingen) bij de deelnemende provincies waar de eventuele verschillen van inzicht in inhoudelijke vraagstukken zitten;
- De gelegenheid om samen strategie te bepalen;
- een integrale bestuurlijke werkwijze die aansluit bij de gebiedsgerichte benadering van de Nationale Omgevingsvisie (en Omgevingswet).

Voorstel voor samenwerking tussen de provincies en het Rijk

In vervolg op de huidige samenwerking met het Rijk in de Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050, is het voorstel voor de samenwerking tussen Rijk en provincies om bij het eerste bestuurlijke overleg (nu gepland op 20 maart 2018) bij het Rijk aan te geven dat de provincies inzetten op een separaat **bestuurlijk overleg voor het IJsselmeergebied**. Frequentie, samenstelling en reikwijdte is onderwerp van gesprek voor dit eerste bestuurlijke overleg dat op initiatief van het Rijk is gepland. Uitgangspunt is dat de inhoud van het gesprek tussen Rijk en provincies de uiteindelijke vorm van het overleg bepaalt. Kern van het overleg moet zijn dat hier de integrale gebiedsagenda's van Rijk en provincies centraal staan en Rijk en provincies hier bindende en zo mogelijk (financiële) samenwerkingsafspraken kunnen maken over het IJsselmeergebied. Daarom is van belang dat dit als een meerjarig voorstel wordt neergelegd.

De samenwerking tussen Rijk en provincies in de vorm van een separaat Bestuurlijk Overleg IJsselmeergebied zorgt voor:

- integratie van de inhoudelijke thema's die mede door de bestaande versnippering van bestuurlijke overleggen over het IJsselmeergebied op diverse tafels – en dus niet integraal - worden besproken;
- focus op het IJsselmeergebied en daarmee gepaard gaande grote integrale opgaven en de mogelijkheid tot het maken van (financiële) samenwerkingsafspraken.

Kanttekeningen

Kanttekeningen bij de voorgaande voorstellen zijn:

- de noodzakelijke capaciteit en tijd die moet worden vrijgemaakt voor de afstemming. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zal moeten worden geïnvesteerd in de voorgestelde samenwerking in de vorm van tijd en inzet;
- het nieuwe integrale overleg komt er in eerste instantie bij en zal gaan functioneren naast andere overleggen die gaan over (een gedeelte van) het IJsselmeergebied. Voorbeelden van deze overleggen zijn: Stuurgroep Markermeer/IJmeer, Platform MRA, Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied. Deze zien op een deel of een deelthema en niet op het totale gebied. De afstemming met deze overleggen is aandachtspunt bij de uitwerking van de interprovinciale samenwerking in het IJsselmeergebied.

Gevraagde besluiten:

1. Instemmen met het voorstel van het interprovinciale bestuurlijk vooroverleg ter voorbereiding van de stuurgroepen in het kader van de nationale Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050.
2. Instemmen met het voorstel om de interprovinciale samenwerking op structurele basis voort te zetten. De betrokken provinciebestuurders komen hiertoe vier keer per jaar bij elkaar om de bestuurlijke onderwerpen die het IJsselmeergebied raken én de provinciegrens overschrijden onderling af te stemmen voordat bestuurlijke besluitvorming in de afzonderlijke provincies, of tussen Rijk en provincies plaatsvindt.
3. Instemmen met het voorstel om bij het eerste bestuurlijke overleg met het Rijk (nu gepland op 20 maart 2018) aan te geven dat de provincies inzetten op een separaat bestuurlijk overleg voor het IJsselmeergebied. Frequentie, samenstelling en reikwijdte zijn onderwerp van gesprek voor het eerste bestuurlijke overleg. Kern van dit voorstel is dat dit als een meerjarig voorstel wordt neergelegd.